

DEO OPTIMO MAXIMO
UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA*,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
mane discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis vigesima-prima
mensis Decembris, anno Domini M. DCC. LXXX.

M. ANTONIO MATHEY, Doctore Medico, Præside.

An Temperamenti diversitas, à diversa fibrarum constitutione ?

L.

PERITUM te juvat Medicum haberi ; humanum corpus in primordiis sedulo inquire ; impigri meta laboris, ipsius cognio. Propositi tenax, quot naturæ deteges arcana, quorum solerti ingenio alia, alia oculis investigabis. Naturam sibi semper similem singulas singulorum corporum partes, unâ velut elementari materiâ conlasse deprehendes ; genio indulge : hanc aggeriem puta, partium minimarum, simplicium, terrestrium, vixque corporis viribus mutabilium, quæ glutinis cujusdem ope tenuissimi unitæ, fibrillas, dant omnium minimas, seu villos simplices, teretes, distractiles, elasticos, &c

* Authore M. Jacobo VERDELHAN DES MOLES, anno 1744.

Fibrillæ plures in unum aggestæ, varios in fasciculos, aut diversa abeunt strata; sicque arte non parum mirandâ, singulas corporis partis efformant; harum omnium concursu, & variâ dispositione nostra stupenda exurgit machina: dissimilium usu & structurâ, dissimilia forsan suspicaris rudimenta; at fuge quamlibet partem texturâ solum dissimilem edocebit naturæ simplicitas, accurata partium embryonis evincet observatio. Verùm curiosum naturæ percurator altiora indagare contendis. Quantum tibi imminet labor? vel ipsi doctiores hærent in incerto, quâ arte molecula vermiculi formâ fluido innatans, aut in ovo inclusâ, evolvatur, accrescat, quodnam prius efformetur organum, quâ vi, quo duce aduentur, cohæreant, agantur omnes & singulæ partes.

Compago mira corporis nostri, dei

Miraculum est solertis.

Naturæ mysteria tutius admiraberis, quam temerè percurtaberis. *Natura jussa dei est qua res id quod est, & agit quod agere jussa est. Discernuntur & augentur omnia membra simul, non alterum altero prius, nec posterius. Quæ tamen natura sunt majora minoribus priora conspiciuntur, licet non prius genita sint.* Ex legibus ortui coævæ, à determinatâ partium structurâ & positione fluentibus, singulis animatæ machinæ organis obeundi functiones nec impedita, nec retardata inditur facultas. At quanta varietas? Quod in diversis individuis observanda discrimina? Non morbi quidem sed *idiosyncrasis*, seu specificæ temperiei fons & origo; quæ sanè temperies à villorum naturali constitutione repetenda.

I I.

CUNCTARUM eprporis humani substantiam, molem, figuram, situm, connexionem, structuram, communicationem, numerum sectionibus anatomicis quamvis tedulâ manu inquiras. detegas mechanisimi corporei modum desiderabis, nisi solidorum actiones & fluidorum vires, simul & teorsim exploraveris. Fibra quævis distensionis & restitutionis capax, vi quâdam *nativâ* donatur, quâ distenta pristinum nititur recuperare statum. Hanc *elaterium* seu vim elasticam dixere. Prævia adsit distractio, & causa distrahens auferatur. Musculum, tendinem, nervum transversum seca, *elaterii* palam erunt effectus. Vis elastica providens partium texturâ, nexu, situ, mollitie, flexibilitate, innumeros intentionis aut remissionis gradus obtinet. Huic propè similis, nec satis forsan explorata, actio tonica, villo in omni sensili deprenditur, quæ absque præviâ distractione sui præbet indicia haud obscura; non voluntatis sed liquidî animalis, seu generis nervei soboles. Hujus major, nunc minor est energia. Virgiliâ intenditur, remittitur somno, morte cessat. Tristitiæ, gaudii, iræ, turoris, mœroris, irritationis stupendos expende effectus, haud dubia præstò sunt vis illius argumenta: & hujus & illius vis, carnea omnis fibra particeps, insuper vi propriâ musculari dictâ insignitur. Hic autem hujus exponere mechanismum abs re foret. Triplex actio enumerata, vel motu est, vel ad motum nixus, qui à fluidis pendet & oritur: horum dotes physicè explorantes, tres sibi que mutuò opitulantes motus animadvertemus. Unum ab ipsâ fluiditate, liquida enim *moleculis* summè ductilibus, laxis, mollibus constantia, vel levissimæ causæ impellenti obsequuntur: circulatorium & *projeclilem* alium, quo fluida, vi cordis acta, arteriarum systole pressa, musculorum actione propulsa singulas corporis partes alluat, vivifico qualibet

liquore irrorant, sicque totius œconomiae animalis ordinem tuentur atque mechanismum. Vitalem tertium; intestinus dicitur, particularum in sese invicem, & in vasa impingentium motio, quâ sese atterunt, atteruntur, mutant & mutantur, adeo ut succorum elaboratio succedat & defœcatio. Solida inter & fluida irrequieta lucta, indefinens prælium: amico illo diffidio fiat vigetque sanitas, quæ quâdam donatur *latitudine*. &c. modo nostris usus non sit inepta; unde exurgit *temperies*, remotè à diversâ humorum pendens fluiditate, & varia eorum determinatione, liquida enim vasis coercita, cujuslibet loci, formæ & sitûs capacia, infinitè diversos fluiditatis gradus ab ipsâ solidorum actione nanciscuntur.

III.

PRO diversitate fibrarum constitutionis, tensionis scilicet, laxitatis, flexibilitatis, mollitiæ, rigiditatis, &c. variat solidorum vis & actio; chorda non uno eodemque modo texta, tensa sibi communicatum diutius motum conservat, latius propagat; quidni diversa fibrarum constitutio, variam ipsis impertiret energiam, & consequenter majorem aut minorem, sexcentisque modis variatam in contenta fluida actionem? Musculi, tendinis, cujuslibet visceris usum adverte, perscrutare fabricam, diversam texturam intendere motum aut minuire exploratum habebitis. Ultrâ refragaris. Singulas hominis ætates explora; incrementi, statûs, decrementi causam & mechanismum meditare: pulposas primum, molles, flexiles distensionis faciles, dein firmiores, sitûs tenaciores, rigidas tandem & mortui fere impares fibras agnosces. Ex illâ fibrarum constitutione, lentus & æqualis, rapidus & sæpè sæpius inordinatus, tardus & minoribus in vasis vel propè nullus motus impertitur humoribus: quid plura? athletam, debilem, mitem, iracundum, ingeniosum, stolidum, sanum, morbo tentatum intueri. Diversa functiones adimplendi aptitudo, ex dispari fibrarum tensione, laxitate, contractionè dissimili, in contenta fluida non eadem actione: hinc infinitæ *temperiei* mutationes, infinita discrimina.

I V.

NISI quis noverit qualis à principio fuerit constitutio in corpore primas tenens, quæ homini conducant, proferre par non erit. Cujusque morbi tanta magnitudo est, quantum à naturali statu recedit, quantum verò recedat, is solus novit qui naturalem habitum ad amissum tenuerit, hæc prima constitutio, naturalis habitus temperies cuique peculiaris à naturâ concessa, & pro temperiei diversitate, variat, & causæ morbificæ vis, impetus, nec minus dispar curatoria methodus. Quàm autem arduum apprimè callere, quid temperamento adscribendum, quid denegandum; quo usque integrâ sanitate intendatur, vel remittatur tonus fibrarum. Is nodum solvit cui absoluta Anatomie cognitio, perspecta humorum indoles utriusque mechanices æquâ lance actio ponderata, quem non fugit quid possit victus, quid valeat consuetudo; quid det solum, quid operetur aer: quem non latet strictum mentis cum corpore commercium: cujus experientia ratiocinio ducitur, ratio experientiâ fulcitur. Claudicat Medicina, solâ observatione innixâ; luminibus orba, solo ratiocinio suffulta; soli rationi consulens titubata sophista, observatione & experientiâ superbiens cæcutit empiricus, utraq; duce firmo tutoque pede incedit methodicus.

ANTIQUI Medicinæ proceres qui rerum æstimatores, motum naturæ seduli exploratores, diversam diversis hominibus *temperiem* agnoverunt: temperamenta enim in calida, sicca, humida, frigida distinguere, nec causam attigerunt, horum opinioni parum refragamur. Easdem diversis in hominibus prædominari qualitates non dissitemur, verum à variâ fibrarum constitutione repetendas ultro asserimus; exindè enim vera & genuina *temperiei* ut ut compositæ facili negotio erues æthiologiam: nec arguas à primis rerum elementis deducendam *temperiem*, nos latet horumce elementorum natura & forsàn in æternum nos latebit.. Objicies forsàn humori cuidam prædominanti adscribenda temperamenta: sanguini nempe, bili, &c. sicque biliosum, sanguineum, &c. temperamentum. Ast ne animum altius opinione imbuas; effectum non causam prædicas: fluida genescit à solidorum actione mutantur, hæc non *temperamentorum*, sed *dominantium sicut nomina*: nec inistes *temperiei* mutationes à fluidis determinari, hæc siquidem indole, motu variant; symbolum certè conferunt; ast conjuncta semper causa vasorum actio ex quâ diversæ constitutiones quæ, ab *optimâ sanitate*, specie non differunt, sed *majoris aut minoris ratione*.

Ergò *Temperamenti diversitas, à diversâ fibrarum constitutione.*

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Ludovicus-Carolus-Henricus
MACQUART.

M. Sanctus-Ludovicus GUIN-
DANT, è Regiâ Scientiarum
Academiâ Monspeliensi.

M. Petrus POISSONNIER;
Regis in Sacro Consistorio
Consiliiarius, Regi à Consiliis
Medicis, in Regiis Arcibus
Maritimis & Coloniis totius
Medicinæ Præfectus, è Regiâ
Scientiarum Academiâ Pari-
sienfi, nec-non Brestensis,
Divionensis, Londinensis,
Matritensis, Stockolmicisfi
& Petropolitane Socius, Pro-
fessor & Censor Regius.

M. Joannes-Franciscus-Jacobus
ROUSSILLE DE CHAM-
SERU.

M. Claudius-Anton. CAILLE,
è Societate Medicâ Edimbur-
gensî.

M. Petrus CHEVALIER DE LA
HAMONAIS, Regi à Consti-
liis & Secretis.

M. Joannes-Jacobus PAULET.

M. Philipp.-Alexan. BACHER.

M. Franciscus BERNARD.

Proponebat Parisiis ANTON.-JOSEPHUS-VICTOR LENDORMY-LAUCOUR,
Ambianensis, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus,
nec-non Doctor Medicus, A. R. S. H. 1780. AB OCTAVA
AD MERIDIEM.